

NEPÔVODNÉ DRUHY V KONTEXTE OCHRANY PRÍRODY

Ing. Marta Mútňanová

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky

Liptovský Ján, 21.6.2023

ZÁUJEM OCHRANY PRÍRODY

- ochrana osobitne chránených častí prírody a krajiny – chránené druhy a biotopy národného a európskeho významu
- lesné biotopy – 28 biotopov európskeho významu a 7 biotopov národného významu – príloha č. 1 vyhlášky MŽP SR č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny
- v zmysle **Smernice o biotopoch** – Slovenská republika je povinná zabezpečiť zachovanie/zlepšenie stavu predmetov ochrany území európskeho významu, tzn. druhov a biotopov európskeho významu

LESNÉ BIOTOPY EURÓPSKEHO VÝZNAMU

- Ls 1.1 Vrbovo-topoľové nížinné lužné lesy * 91E0
- Ls 1.2 Dubovo-brestovo-jaseňové nížinné lužné lesy 91F0
- Ls 1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy * 91E0
- Ls 1.4 Horské jelšové lužné lesy * 91E0
- Ls 2.2 Dubovo-hrabové lesy panónske * 91G0
- Ls 2.31 Dubovo-hrabové lesy lipové 9170
- Ls 2.33 Dubovo-hrabové lesy lipové 9410
- Ls 3.1 Teplomilné submediteránne dubové lesy * 91H0
- Ls 3.2 Teplomilné ponticko-panónske dubové lesy na spraši a piesku * 91I0
- Ls 3.3 Dubové nátržníkové lesy * 91I0

LESNÉ BIOTOPY EURÓPSKEHO VÝZNAMU

- Ls 3.4 Dubovo-cerové lesy 91M0
- Ls 3.52 Sucho a kyslomilné dubové lesy * 9110
- Ls 3.6 Vlhko a kyslomilné brezovo-dubové lesy 9190
- Ls 4 Lipovo-javorové sutinové lesy * 9180
- Ls 5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy 9130
- Ls 5.2 Kyslomilné bukové lesy 9110
- Ls 5.3 Javorovo-bukové horské lesy 9140
- Ls 5.4 Vápnomilné bukové lesy 9150
- Ls 6.2 Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy 91Q0
- Ls 6.4 Lišajníkové borovicové lesy 91T0

LESNÉ BIOTOPY EURÓPSKEHO VÝZNAMU

- Ls 7.1 Rašeliniskové brezové lesíky * 91D0
- Ls 7.2 Rašeliniskové borovicové lesy * 91D0
- Ls 7.3 Rašeliniskové smrekové lesy * 91D0
- Ls 9.1 Smrekové lesy čučoriedkové 9410
- Ls 9.2 Smrekové lesy vysokobylinné 9410
- Ls 9.3 Podmáčané smrekové lesy 9410
- Ls 9.4 Smrekovcovo-limbové lesy 9420
- Ls 10 Panónske topol'ové lesy s borievkou * 91N0

LESNÉ BIOTOPY NÁRODNÉHO VÝZNAMU

- Ls 2.1 Dubovo-hrabové lesy karpatské
- Ls 2.32 Dubovo-hrabové lesy lipové
- Ls 3.51 Sucho- a kyslomilné dubové lesy
- Ls 6.1 Kyslomilné borovicové a dubovo-borovicové lesy
- Ls 6.3 Lesostepné borovicové lesy
- Ls 7.4 Slatinné jelšové lesy
- Ls 8.0 Jedľové a jedľovo-smrekové lesy

UDRŽANIE STAVU LESNÝCH BIOTOPOV

- zachovanie drevinového zloženia typického pre biotop

Panónske dubovo-hrabové lesy:

Stromy: javor poľný (Acer campestre), javor mliečny (A. platanoides), javor tatársky (A. tataricum), hrab (Carpinus betulus), čerešňa vtáčia (Cerasus avium), jaseň úzkolistý (Fraxinus angustifolia subsp. danubialis), jaseň štíhly (F. excelsior), dub cerový (Quercus cerris), dub zimný (Q. petraea agg), dub plstnatý (Q. pubescens agg), dub letný (Q. robur agg), topol' biely (Populus alba), jarabina (Sorbus spp.), lipa malolistá (Tilia cordata), lipa veľkolistá (T. platyphyllos), brest väzový (Ulmus laevis), brest hrabolitý (Ulmus minor).

Kry: drieň (Cornus mas), bršlen bradavičnatý (Euonymus verrucosus), zob vtáčí (Ligustrum vulgare), trnka (Prunus spinosa).

Zastúpenie dominantných druhov min. 30 %

METODIKA MAPOVANIA LESNÝCH BIOTOPOV

- schválená v roku 2013 – na identifikáciu biotopov
- zastúpenie dominantných druhov biotopu - minimálne 50 %
- zastúpenie všetkých druhov drevín biotopu, vrátane prirodzených krížencov týchto druhov drevín a prípravných drevín (breza, vrbá, jelša, jarabina, osika) - minimálne 70 %
- zastúpenie nepôvodných invázne sa správajúcich druhov zo Zoznamu nepôvodných, invázných a expanzívnych cievnatých rastlín Slovenska (GOJDIČOVÁ et al., 2002) - stanovené % (bučiny, smrečiny, boriny, rašeliniskové lesy 0 %, sutinové lesy do 5 %, dubiny a dubohrabiny 5 - 10 %, lužné lesy – mäkký lúh do 20 %, tvrdý lúh do 5 %)

IDENTIFIKOVANÝ NEDOSTATOK NA TRHU

- nie sú dostupné vo väčšom množstve sadenice a semená všetkých pôvodných druhov drevín (najmä listnatých druhov drevín)
- zo semien nie sú dostupné napr. dub plstnatý, niektoré jarabiny a bresty
- predaj sadeníc je obmedzený len na niekoľko druhov, nie sú dostupné vo väčšom množstve sadenice pôvodných druhov topol'ov a vrb (potrebné pre obnovu biotopov lužných lesov)

§ 7 ZÁKONA č. 543/2002 Z. z. O OCHRANE PRÍRODY A KRAJINY

- novelizovaný v roku 2019 – v nadväznosti na prijatie zákona č. 150/2019 Z. z.
- vyžaduje sa súhlas orgánu ochrany prírody na:
 - a) výsadbu a pestovanie nepôvodných druhov mimo zastavaného územia obce
 - b) v intraviláne na ploche väčšej ako 1000 m²
- len ak **preukázateľne** nebude mať nepriaznivý vplyv na pôvodné druhy alebo prírodné biotopy
- na lesných pozemkoch – súhlas ako súčasť záväzného vyjadrenia podľa § 9 ods. 1 písm. m) pri schvaľovaní PSL

NEPÔVODNÉ DRUHY

- ich výskyt v lesných biotopoch – pri hodnotení stavu biotopu spôsobuje zhoršenie ich stavu – priaznivý stav len v zastúpení 0 %, max. do 1 %
- niektoré z nich majú expanzívny/invázny potenciál (sú schopné sa šíriť a obsadzovať nové stanovištia, problematické odstraňovanie)
- vedeckými článkami dokladované nežiadúce medzidruhové kríženie s pôvodnými druhmi
- prenos chorôb a škodcov na pôvodné druhy

INVÁZNE NEPÔVODNÉ DRUHY DREVÍN

- zákon č. 150/2019 Z. z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov
- je zakázané ich držať, pestovať, rozmnožovať a uvádzať na trh
- vlastník, správca, nájomca je povinný ich odstraňovať zo svojho pozemku
- **dva zoznamy invázných nepôvodných druhov (10 druhov drevín):**
- zoznam Európskej únie – vykonávacie nariadenie EÚ č. 1141/2016 (a jeho 3 doplnky)
- zoznam Slovenskej republiky – nariadenie vlády č. 449/2019 Z. z.

INVÁZNE DRUHY DREVÍN VYSKYTUJÚCE SA V SR

- Pajaseň žliazkatý (*Ailanthus altissima*)
- Javorovec jaseňolistý (*Negundo aceroides*)
- Beztvarec krovitý (*Amorpha fruticosa*)
- Kustovnica cudzia (*Lycium barbarum*)

INVÁZNE DRUHY NEVYSKYTUJÚCE SA V SR

- *Accacia saligna*
- *Baccharis halimifolia*
- *Celastrus orbiculatus*
- *Hakea sericea*
- *Prosopis juliflora*
- *Triadica sebifera*

The background is a dark green gradient. In the four corners, there are decorative white line-art patterns resembling circuit traces or a stylized tree structure. These patterns consist of thin lines that branch out and terminate in small circles.

ĎAKUJEM ZA POZORNOST.